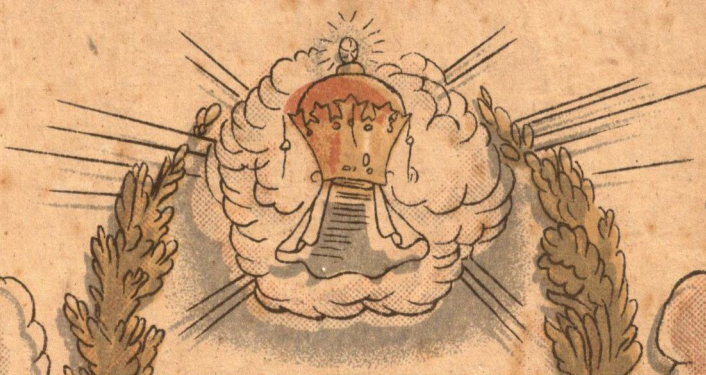

қазақ. 93.

A. S. PUVCKIN

БАЛҒОСЬ МЕН БАЛҒО

ҚАЗАҚҒЫСТАН
КӨРКЕМ ӘДЕБИЈЕТ БАСПАСЫ

АЛМАТЫ 1936-ҒЫЛ

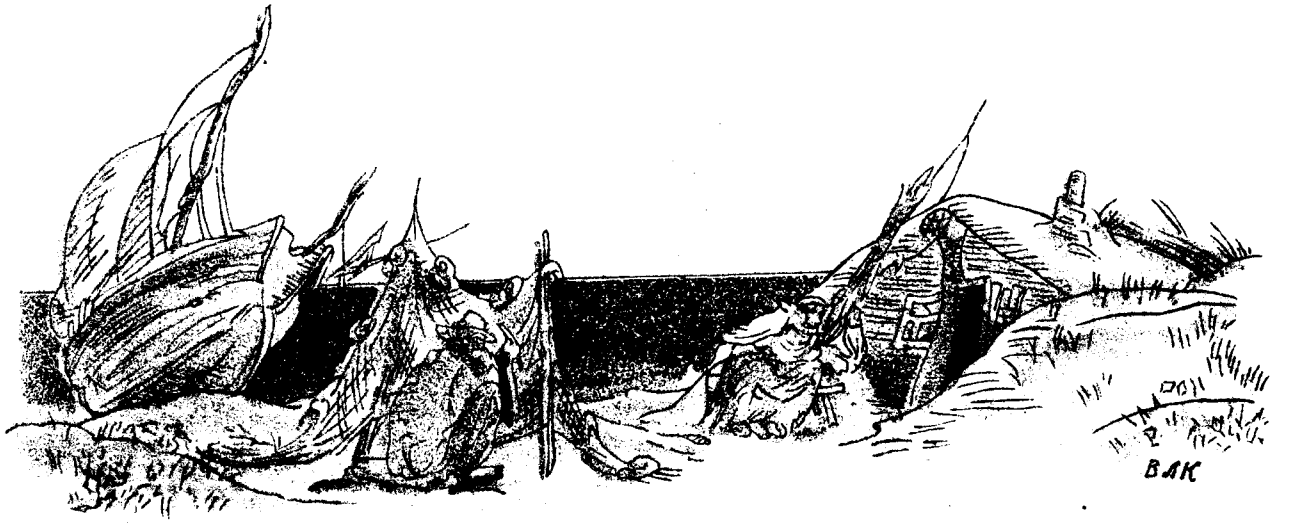
Пушкинский институт
Академия наук СССР
Библиотека
Инв. № 28091

Гос. муз. Е.
А. П. Пушкин
Кабинет редактора
№ 280

Ответственный редактор *Куанышев К.*
Технический редактор *Нургужин Н.*

Сдано в производство 31/V-36 г.
Подписано к печати 15/VII-36 г.
Ответственный корректор *Гумарова М.*

КИХЛ № 42, объем 2 п. л.
Стат. формат бумаги 62X94, 1/8 доля листа
Казлито № 1238, формат 10¹/₄ × 14¹/₂.
Тираж 20.150 экз., знаков в 1 п./листе 23.000
Алма-Ата, Книжно-журнальная типография. Зак. № 110.

Çağasında teñizdiň
Kempiri men turqan cal.
Eski сьт уј icinde
Отъз ус çы dälme-däl.
Cal valьqьп avlaqan,
Kempir çivin ijirgen,
Ekevi epter kyn көрген.
Cal bir ret av salдь,
Avqa valдьr oralдь.
Ekinсi ret salaдь;
Teñiz сөvin alадь.
Ycinci ret salaqanda
Çalqьz valьq ilined;
Çavaјь emes ol viraq,
Altьп valьq iliged.

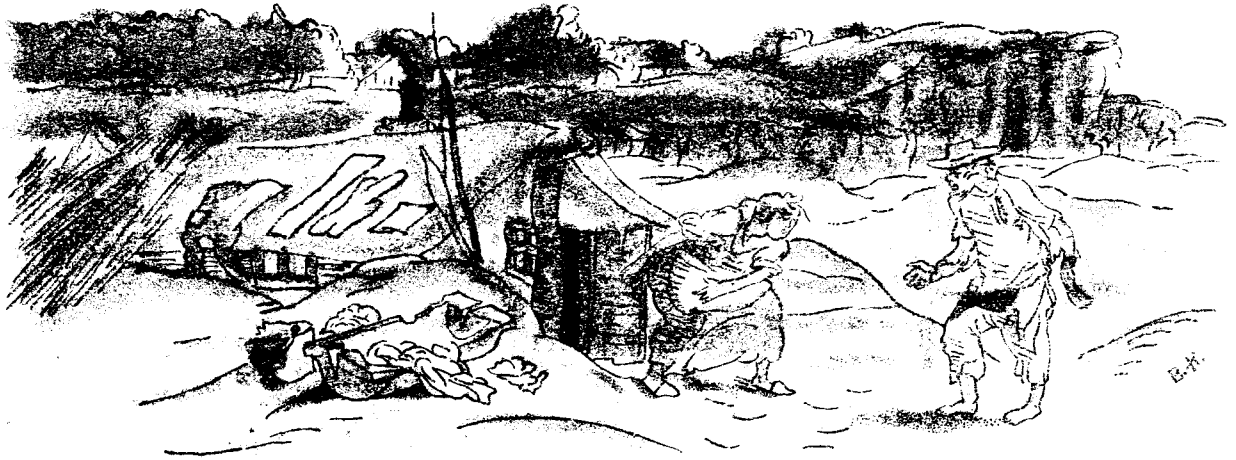
Altьп valьq adamca
Söz sөjleјdi çalyна:
Bosat meni, aq saqal!
Çiber teñiz suvьma!

Qalav̇nca ṫlev al,
Qanca volṡn quṅma.

Qaçartanḋ, tañdanḋ;
Yrej calda qalmanḋ.
Отъз ус çы ав сал̇р
Вальдс̇льд̇ қықал̇,
Estimegen, k̇rmegen
Ṡjlegenin bir val̇q,
Çol̇ñ volṡn, var çaṅm!
Kerek emes tyk mal̇ñ...
Teñiziñe kete ver;
Erkin sajran ete ver.
Çiverip alṫn val̇qṫ,
Ç̇ль̇ ṡz aj̇ṫp qal̇rṫ.

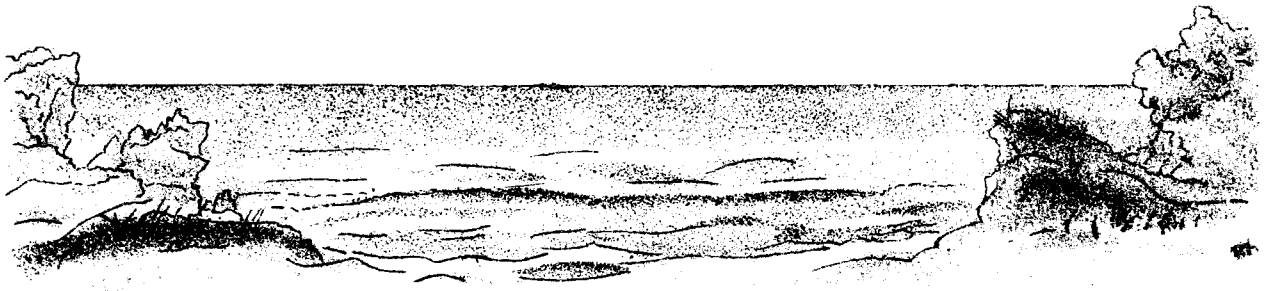
Yjine cal qajtaḋ.
Kele sala kempirge,
Keremetti aj̇taḋ;

Tysken edi bir valьq,
Altyn valьq, ajda emes,
Tili, szi vizdice,
Sjlegende ketedi es.
Qoja ver dep alьndь.
Basьm ycin ajaman,
Qalasa qanca bolsa da,
Al dep tlev malьmdь.
Surava tlev bata almaј,
Qoja verdim almaј aj.

Cala ursadь kempiri:
Aqav, kesse, meirev!
Almaqanь tyk tlev!
arьlan anav astavь,
Tьm volmasa almarsь,
Astavdь da bir savь.

Cal eneldi teizge,
(Az qana tolqь teizde).

Сақырдъ алтын ваьықты,
Ваьык келип çолықты.
„Çол bolsьн, qart çyripsin!“
Dejdi suraj çumьььн.
Səlem vere ođan bul:
Ваьык тақыр рақым қы!
Mazamдъ aldъ kempirim,
Ursьр, səgip, savьньр,
Kerek dejdi çaңa astav,
Eskisi qalđan çarььр.

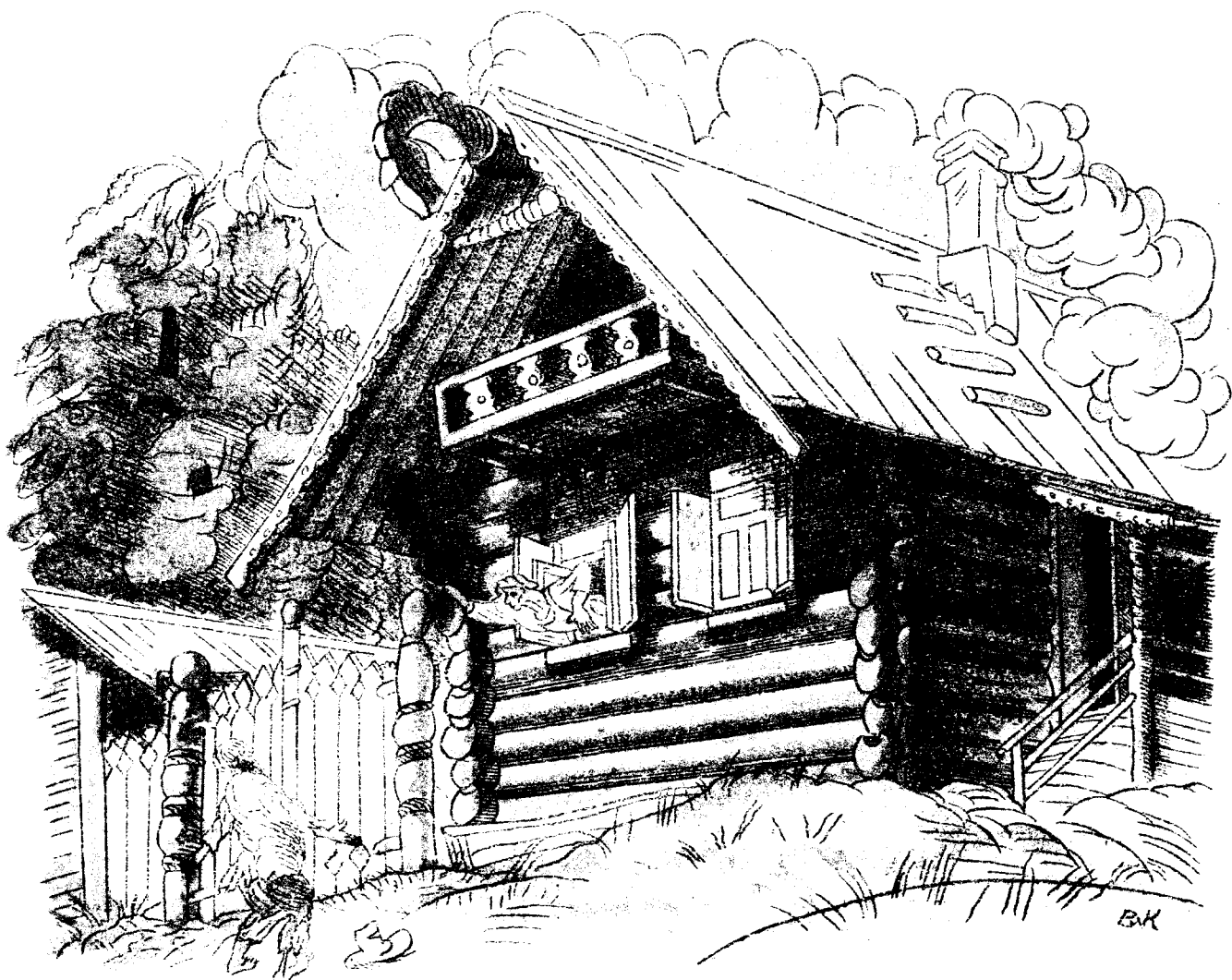
Calđa ваьык aйтadъ:
Qapalanбай qajta ver!
Çolьн bolsьн tarta ver!
Astavlarьн volar.

Cal kempirge keledi,
Çaңa astavдъ көredi.
Manaқьдан da ydete,
Kempir ursьр səgedi.
Aңqav, kesse, meңirev!
Alđanьн sol astav ma?
Kөp olça ma astav da.
Barьр qajta, vas ura,
Ваьыqtan bir yj sura.

Cal çoneldi tenizge,
(Surqıldanqan teniz de).
Сақырды алтын балықты.
Балық келіп çолықты.
„Çол bolsın, qart çyripsin!“
Dejdi suraj çumьsın.
Səlem vere oqan bul:
Балық тақсыр рақым қы!
Манақьдан да ydedi
Ursuv, səgyuv, савьnuv.
Альр voldь mazamды
Yj sura dep көк ezyv.

Салқа балық айтady:
Qapalanбай qajta ber!
Çолың bolsın tarta ber!
Yj deseңder yj volar.
Yjge qaraj varady,
Aldьna көzinas ladь,
Өcken сьm yj qarasy.

Aq morçalь aqac yj;
Emen taqtaj qaqrasъ.
Terezede otъьp,
Blastajdъ kәpirip,
Kelmej çatъp qaqrasъ.
Aңqav, kesse, meңirev!
Alqanъq qur yj tәlev.
Bas ur varъp valъqqa.
Qalmajmъn vu qalъpta.
Volqъm kelmejdі çaj marça,
Volam tekti vekzada.

Cal çoneldi teңizge,
(Tъnъc emes teңiz de).
Saqrıdъ altъn valъqtъ.

Balыq kelip olыqtы,
„ol bolsып qart yripsin!“
Dejdi suraj umъsып.
Sәlem vere oqan bul:
Balыq taqsыр raqыm qы!
Qutырды kempir, esirdi.
Alыр boldы тыпсынды.
Muыqтыqtы qorsыnad.
Bekzattыqtы tur surap.
Balыq calqa aytady:
Qapalanvaj qajta ber!
olып bolsып tarta ber!

Kempirge qajтыр keledi.
Kelip neni koredi?
Yj tur bijik sәvletti.
Bәjvice tur dәvletti.
Qamzolca icik qamqadan,
Basta qalpaq varcadan,
Meryvert mojnып qorсаqan,
Qolda altып yzikter,
Ajaqta qызыl etikter.
Qulдыq etip vas ijir
Turqan toыр qызmetker.
Bәrin kempir bijlejdі,

Ursьr, urьr keј birin,
Tulьmnan ar, syjrejdi.
Kempirine cal kelip,
„Aman va, taqsьr vekzada
Endi kəңilinь ьrza ma?“
Der edi kempir çekired;
At qoraqta çivered,
Atсь volьr at vaq der.

Bir-eki çuma өtken soң,
Qutьrdь kempir taqь da.

Əmir etip calna,
Balıqqa bas ur deidi,
Bekzat volqım kelmeidi
Patca volam men deidi.
Cocıncıannan kempirge,
Munıñ qalaj deidi cal.
Meñduvana çediñ ve?
Əziñe de köziñ sal!
Söylev, çyryv, turuvdan
Tyk nərseñ çoq viletin:
Bolarsın çurt kyletin.
Acuvlanır calna,
Çiberdi tartır çaqına;
„Sen qara, men bekzada,
Əddiñdi vil, umıtra?
Çen men çumsap turqanda,
Tez til alır vararsın!
Çen kədirin bilmeseñ,
Çelkelevge qalarsın“.

Cal çeneldi teñizge,
(Qarajqan eken teñiz de).
Saqrıdı altın valıqtı.
Balıq kelip çolıqtı.
„Çol volsın qart, çyripsin!
Deidi surap çumınsın.
Səlem vere oqan bul:
„Balıq taqsır raqım qıl!
Kempir çatır zorsınır,
Bekzattıqtı qomsınır,

Patsa volam men dejdi.
Sony sura, sen dejdi“.
Calqa valbq ajtady.
Qaralanvaj qajta ver!
Çolny volsyn tarta ver!
Çarar! Patsa volar.

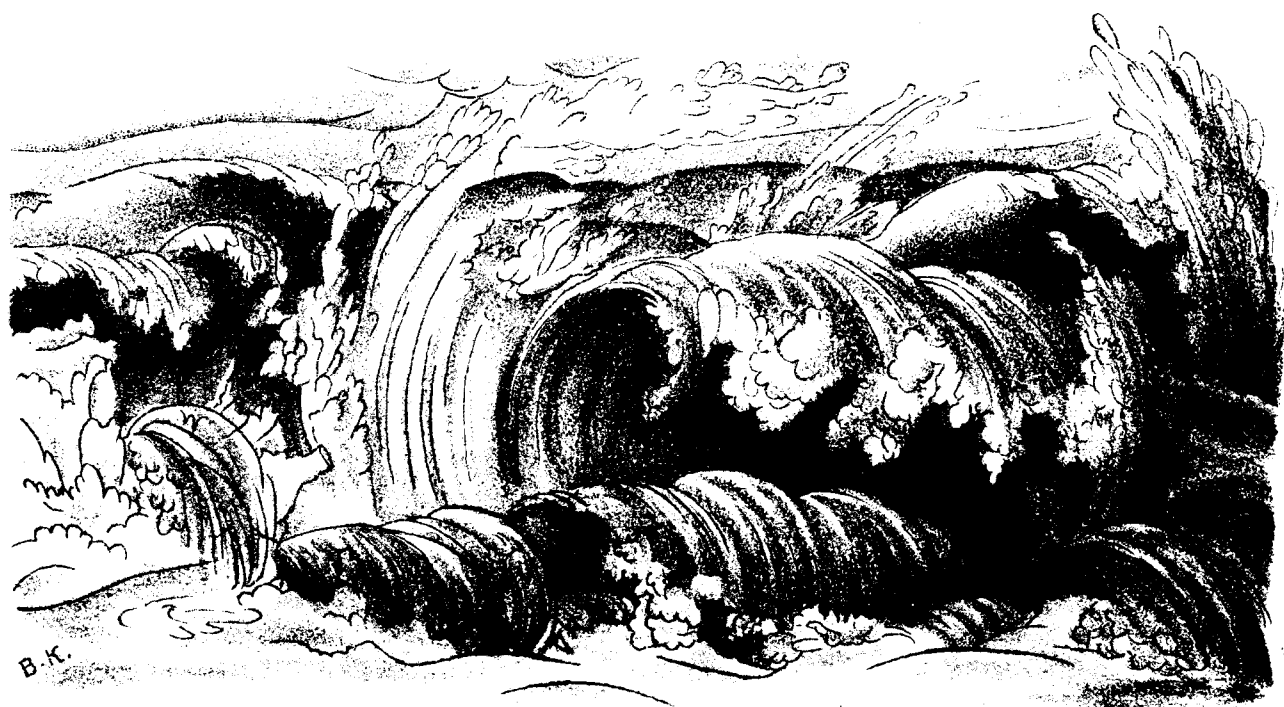
Kempirge qajtyr keledi.
Kelip neni køredi?
Aldynda patsa sarajy.
Sarajda kempir çuvajy—
Patsa volqan tøre otyr.
Oñceñ tøre, coñ vektor.
Araqyn qujyr qurmetter.
Ickenı qymvat araqtar
Çegenı qymvat cyrekter.
Ajbaltaly, ajbyndy,
Kyzetcisi køp nøker.
Caldyñ ucıy zeresi.
Sasqannan qalmaj tyk esi,
Ajqayna vas urdy.

„Aman va patsa ajbʏndʏ!
Tʏndʏ ma, kʏniliŋ“ -deydi endi.
Qaramastan kempiri
Dep edi ʧoƣalt qarasn.
Tʏresi, begi tap verdi:
ʧulmalaj ʧulqʏj, ʧaƣasn,
ʧelkelep quvʏr ʧiberdi,
Esiktegi valtalʏ.
Kyzetciler kele sap,
Tastaj ʧazdʏ carqʏlar.
Kylip ʧatʏr ʧurt oƣan:
So kerek dep cal nadan!
Savaq volar sanaŋa
„ʒziŋdiki volmasa,
Minvegejsin canaƣa.“

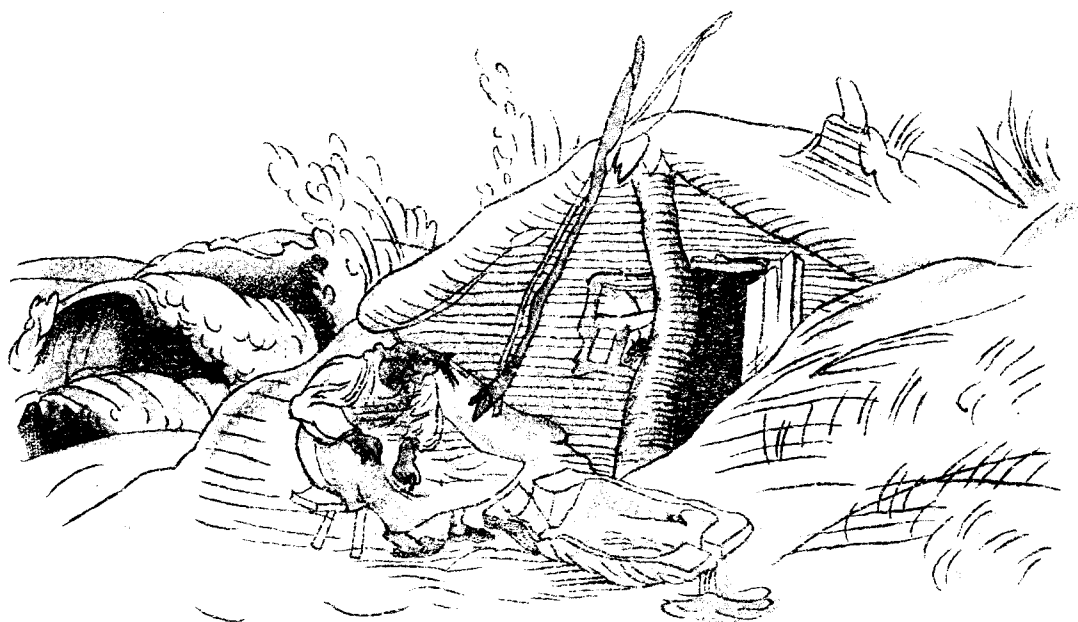
Bir-eki ʧuma ʧtedi,
Kemir taƣʏ qutʏrʏr,
ʧʏndanuvƣa ʧetedi.
Bajʏn alʏr kelyvge
Nʏkerge ʧmir etedi.
Caldʏ tavʏr aldʏ da,
Alʏr keldi aldʏna.
Calƣa ajtadʏ kempiri:
Balʏqqa ʧʏnel! Bar vas ur!
Patsa volƣʏm kelmej tur,
Turam teŋiz icinde,
Volam teŋiz qoƣasʏ.
Bolsʏn maƣan savarman,
Altʏn balʏq ʧz vasʏ.

Cal yndergè yni çoq;
Söz talasar kyni çoq.
Kele çatır teñizge,
Qara davı teñizde:
Acıvlanqan tolqındar
Bir ese kəkke savadı,
Bir ese suvdı qavadı,
Kyrildejdi, ulıjıdı,
Qarqıj, orqıj, sıraqıjıdı.
Saqrıdı cal valıqtı,
Valıq kelip çolıqtı.
„Çol bolsın qart, çyripsin!“
Dejdi suraj çumırsın.
Səlem verdi oqan bul:
Valıq taqsır raqmı qı!
Ne sitermin, ılaç çoq,
Qarqırs tıjgen qatınqı!

Çibergeni osьnda.
Endi esirip vijejdi:
Turьp teңiz icinde,
Bolam teңiz qoçasь.
Саварманьm volsьn dejd—
Altьn valьq oZ vasь.
Ec bir çavar vermesten,
Altьn valьq qujьq pen,
Suvdь vetke bir saldь
Terenqe ketti, çoqaldь.
Çavavьn kyte cal qaldь.

Kytip-kytip qajttь yige,
Qajtьp kelse kempirge,
Сьm yji tur ornьnda,
Kempir otьr vьrisip,
Çarьq astav aldьnda.

22.

